

Riksdagens protokoll 1996/97:101

Tisdagen den 13 maj

Protokoll
1996/97:101

Kl. 15.00 – 15.53
18.00 – 18.42

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 7 maj.

2 § Meddelande om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1996/97:282

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:282 av Bo Könberg (fp) om finansiell samordning mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 26 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 25 april 1997

Maj-Inger Klingvall

Interpellation 1996/97:285

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:285 av Elisa Abascal Reyes (mp) om avvisning av personer med anknytning till militant organisation.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 29 april 1997

Pierre Schori

Interpellation 1996/97:280

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:280 av Lennart Daléus om skydd av gammelskog.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa.

Stockholm den 28 april 1997

Anna Lindh

Interpellation 1996/97:287

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:287 av Lennart Daléus (c) om radioaktivt metallskrot.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa.

Stockholm den 29 april 1997

Anna Lindh

Interpellation 1996/97:283

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:283 av Bengt Hurtig (v) om svenska språket i EU.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 5 maj 1997

Lena Hjelm-Wallén

Interpellation 1996/97:284

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:284 av Håkan Holmberg (fp) om dödsstraff.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 5 maj 1997

Lena Hjelm-Wallén

Interpellation 1996/97:288, 291 och 298

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:288 av Marie Granlund om varvsstöd.

Interpellation 1996/97:291 av Eva Björne om den elintensiva industrin.

Interpellation 1996/97:298 av Yvonne Ruwaida om effektivare energianvändning.

Interpellationerna kommer att besvaras måndagen den 2 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning

Stockholm den 6 maj 1997

Näringsministern

Enligt uppdrag

C H Fallenius

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:279 av Sigge Godin (fp) om underhållsstöd.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 7 maj 1997

Maj-Inger Klingvall

Interpellation 1996/97:290

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:290 av Christina Pettersson (s) om en levande skärgård.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 6 maj 1997

Ines Uusmann

Interpellation 1996/97:295

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:295 av Göthe Knutson (m) om olyckor i sjöfarten.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 6 maj 1997

Ines Uusmann

Interpellation 1996/97:300

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:300 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) om bostadstillägg för handikappade.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 26 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 7 maj 1997

Maj-Inger Klingvall

3 § Svar på interpellation 1996/97:261 om trafiksituationen i Umeå

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Karin Israelsson har frågat mig om jag är beredd att ändra på beslutet rörande förändrad sträckning av E 12 och E 4 i Umeå med hänsyn till de miljöpåfrestningar de nya vägdragningarna skulle innebära.

Den nuvarande nationella väghållningsplanen, som avser perioden 1994–2003, innehåller beslut om utbyggnad av väg E 12 Holmsund–Umbukta med totalt 510 miljoner kronor. Utbyggnaden under perioden avser i sin helhet förbifart Umeå. För väg E 4 Sundsvall–Haparanda finns

beslut om utbyggnad med totalt 2 100 miljoner kronor. Av dessa medel finns inga avsatta för åtgärder i Umeå.

Regeringen lämnade den 4 december 1996 en proposition om infrastrukturinriktning för framtida transporter till riksdagen. Denna inriktning föreslogs ligga till grund för trafikverkens infrastrukturplaner för perioden 1998–2007. Beträffande investeringar i nationella stamvägar föreslog regeringen i propositionen bl.a. att varje del av det nationella stamvägnätet bör byggas ut i den takt och ges den geometriska standard som är motiverad av trafikförhållandena på respektive del.

När det gäller infrastrukturens intrångs- och barriäreffekter föreslog regeringen bl.a. att nya transportanläggningar bör lokaliseras så att de fungerar i samklang med sin omgivning och utformas med hänsyn till regionala och lokala natur- och kulturvärden.

Riksdagen beslutade den 20 mars 1997 att anta propositionen och har därmed fattat beslut om bl.a. ekonomisk ram och inriktning för den nya nationella vägghållningsplanen.

Regeringen har därefter beslutat om direktiv till Vägverket angående upprättande av långsiktiga planer för transportinfrastrukturen. När det gäller konsekvenser för markanvändning och bebyggelse anges särskilt i direktivet att den långsiktiga planeringen av nya transportanläggningar bör ske med hänsyn till mark- och vattenområdets egenskaper och värden samt till bebyggelsestruktur och boendemiljö. Ingrepp i natur- och kulturvärden samt påverkan på ekosystem och landskap bör särskilt beaktas.

Vägverket skall sedan inom given ekonomisk ram och enligt riksdagens inriktning pröva vilka projekt som skall komma till stånd under perioden 1998–2007 och upprätta förslag till nationell vägghållningsplan. I detta sammanhang får de planerade vägprojekten i Umeå prövas på nytt och ställas mot andra angelägna behov i stamvägnätet. Vägghållningsplanen kommer att underställas regeringens prövning, och jag önskar inte föregripa denna planeringsprocess.

Anf. 2 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga.

Jag är väl medveten om att det förslag till beslut som riksdagen har antagit rörande framtida inriktning på trafikplanering av transporter också har det här innehållet. Som jag säger i min interpellation orsakar vägfrågor och brobyggen ofta en stark politisk debatt. Detta gäller inte minst Umeå. Även av interpellationssvaret framgår att alla ekonomiska medel för E 12 under den kommande tioårsperioden kommer att tas i anspråk för utbyggnad runt Umeå.

E 12 är en starkt trafikerad väg som förbinder Västerbottens kustland och södra Lapplands inland med den norska kusten vid Mo i Rana. Det kommer alltså inte några andra ekonomiska tillskott för den långa delen. Vägen är en tät trafikerad väg för turister, för tunga transporter och för nyttotrafik. Det är åtskilliga mil som kunde underlättas om vägstandarden kan bibehållas. Det är inte så märkligt att det uppstår en stor oro när prioriteringarna ser ut som de nu gör och stora geografiska områden lämnas utan stöd.

I en miljöanalys av den planerade utbyggnaden av E 12 runt Umeå finner man stora problem. Det handlar om drygt 19 000 bilar som varje dygn skall färdas längs den nya vägen. Den kommer att bryta igenom Sveriges största sammanhållna slätt norr om Uppsala. Med detta försämrars förutsättningarna för ett framtida jordbruk på denna bördiga mark.

Men inte bara det, naturmiljön försämras, landskapsbilden förändras, friluftslivet fråntas givna möjligheter, och skogsbruket påverkas. Sådana saker som grusresurser, geologi, bullereffekter och luftföroreningar påverkas i en negativ riktning. Denna slätt har ett högt bevarandevärde när det gäller naturmiljö, med en jordbruksmark som klassas som områdestyp A, dvs. högsta möjliga betyg. Här skall alltså en 13 m bred motorväg byggas – med tillfartsleder.

Till de problem som hittills nämnts kan adderas den påverkan som sker av de påfartsvägar som planeras i denna ombyggnad. Ett känsligt friluftsområde, Prästjärn, kommer att få betydligt högre bullernivåer. Ca 7 000 bilar kommer att passera dagligen. Bullernivån blir runt 61 decibel, medan riktvärde för friluftsområden ligger på 40.

Brobygget vid Baggböle kommer att ge mycket negativa effekter på skogsområdet mellan åkern och älvsidan på norra sidan. Träningsbanan för joggning och skidåkning vid travbanan och Röbbäcksliden kommer att slås sönder. Ja, det finns åtskilligt mer att berätta om vad man i en miljöanalys kommit fram till när Vägverket presenterat sina byggnadsplaner.

Det skall därför bli mycket intressant att följa om regeringens förslag och riksdagens beslut rörande intrångs- och barriäreffekter kommer att beaktas i ett arbete som redan hunnit så långt i planeringen. Att vägbygget skall lokaliseras så att det fungerar i samklang med sin omgivning och att det dessutom skall utformas med hänsyn till regionala och lokala natur- och kulturvärden känns också bra.

Nu återstår det bara handling. Det som kommer att gälla inom kort borde i rimlighetens namn redan nu kunna beaktas när man gör en bedömning av detta vägbygge.

Kommunikationsministern framhåller att det skall omprövas, och det är ett positivt besked. Jag förutsätter då att kommunikationsministern också följer den här frågan i skenet av de skrivningar som nu är gjorda och att Vägverket också lever upp till regeringens och riksdagens krav. Nu måste man visa i handling att det inte bara är tomma ord av fromma förhoppningar utan praktisk handling i form av värn om mark- och vattenområden, natur- och kulturvärden samt påverkan av ekosystem och landskap som direktiven till Vägverket handlar om. Jag förutsätter att kommunikationsministerns svar här i dag är en förstärkning av dessa direktiv.

Anf. 3 ULLA LÖFGREN (m):

Fru talman! Jag har egentligen ingenting att erinra mot statsrådets svar. Formellt sett stämmer även det som ministern säger om att Umeåprojektet skall prövas i nästa nationella vägplan. Men i verkligheten är det så att Umeåprojektet genom det beslut som Vägverket fattade förra året räknas som ett pågående projekt. Därmed är det för Vägverket en ren formalitet att lägga in det i vägplanen för 1998–2007. Det tycker jag att statsrådet skall tala om för Karin Israelsson, för att inte inge falska förhoppningar om att Vägverket gör nya prioriteringar.

Sedan återstår förstås regeringens prövning. Där kanske ministern vill hålla öppet för att regeringen efter kohandeln med Centern skall kunna gå emot sin expertmyndighet, precis som i fallen med I 20 och Riksskatteverkets regionkontor.

Till Karin Israelsson vill jag säga att medlen till Umeåprojektet i den förra vägplanen var öronmärkta till det projektet. Är det så att Vägverket eller regeringen gör andra prioriteringar är det ytterst osannolikt att pengarna hamnar på någon annan del av E 12:an, även om jag tycker att det också är angeläget. Pengarna kommer i så fall att hamna på något annat projekt med hög lönsamhet någon annanstans i Sverige, och sannolikheten för att det skall vara i Stockholmsregionen eller någon annan storstadsregion är mycket stor.

Anf. 4 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! När man bygger järnvägar eller vägar blir det ingrepp i naturmiljön eller i kulturmiljön. Detta leder ofta till lokala debatter. Tyvärr kommer dessa debatter oftast inte i gång förrän det är väl sent. Det är nästan när man ser grävmaskinen stå på ången som man börjar diskutera. Så har det varit, och så kommer det förmodligen också att bli i framtiden. Men det är naturligtvis viktigt att vi som fattar beslut centralt om principer och riktlinjer också för ut dessa principer och riktlinjer till de instanser och människor som de faktiskt berör.

Jag tycker också att det är oerhört viktigt att vi som sitter i Stockholm och fattar övergripande beslut lyssnar både på lokala opinioner och på de kommuner som har erfarenhet vad det gäller detaljplaneläggning och vad det gäller att komma fram till den rimligaste lösningen. Vi ställer krav på effektiva transporter; det är det oerhört lätt att göra i Stockholm. Men sedan skall det genomföras, och då är det ofta den enskilda kommunfullmäktigeförsamlingen som får ta fighten.

När det gäller fallet Umeå vet jag att det har varit en lång kommunal diskussion om detta. Jag är inte så förmäten att jag vill sätta mig till doms över två västerbottenbor som har olika åsikter i den här frågan. Jag vet att debatten har förts i fullmäktige i Umeå, och jag vet att den förs i hela länet. Jag vet också att Vägverket, med de signaler man får från riksdag och regering såsom jag har beskrivit här, är mycket lyhört för vad som sägs i kommunen. För egen del har jag alltså stor respekt för den expert- och sektorsmyndighet som vi har i Vägverket, och jag vet också att Vägverket lyssnar på och för en dialog med de berörda – särskilt med Umeå kommun i det här fallet.

Anf. 5 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Det är bra, som kommunikationsministern säger, att man också lyssnar på de lokala politikernas åsikter. Nu har ju de skilda uppfattningar även här, och jag kanske företräder en minoritet, men de människor som kommer att beröras av det här projektet och som bor i området har i ungefär hundra yttranden till Vägverket haft synpunkter på den här dragningen. Frånsett politikerna finns det alltså även andra som har synpunkter, och det bör också Vägverket ta hänsyn till. Det hoppas jag att verket också gör i det här fallet.

Det går naturligtvis inte att bygga nya vägar utan att man rör någon jordplätt. Det är helt riktigt. Men man borde ha kunnat tänka litet vidare i de här sammanhangen och inte dra så pass mycket tung trafik genom Umeå som det här innebär. I stället kunde man ha dragit den utanför innerstadskärnan för att avlasta denna, och man kunde ha varit litet vidare i sina tankegångar och i sin planering.

Det känns rätt uppgivet när Ulla Löfgren säger att om vi inte tar emot pengarna på det här viset kommer de inte att komma Västerbotten till del utan försvinner någon annanstans. Detta vågar jag inte ha någon absolut uppfattning om. Men har vi ett behov av annan upprustning – man kan använda pengarna även i området runt omkring Umeå för att få en bättre trafikmiljö – borde även det kunna vägas in i ett framtida beslut när det gäller de ekonomiska resurserna till det här området.

Jag tycker inte man skall böja sig för tanken att storskaliga projekt i storstadsområden är det enda som gäller, utan här måste även andra synpunkter kunna tas fram. Jag tycker att det visar på en uppgivenhet hos Ulla Löfgren när hon inte tror på möjligheten att ändå kunna få en bra trafiksituation, även om man inte genomför detta gigantiska bygge som ju tar anslagen under en tioårsperiod för hela den här vägsträckan. Jag tycker att vi borde kunna vara eniga om att dessa pengar skulle kunna finnas kvar men att man också gör en väg som är möjlig att försvara utifrån alla de här synpunkterna.

Min förhoppning är att Vägverket tar till sig det som har sagts i riksdagen, att man försöker göra det bästa möjliga av den här situationen och att man kan tänka sig litet mera småskalighet i ett förändrat vägnät runt Umeå och när det gäller E 12:an.

Anf. 6 ULLA LÖFGREN (m):

Fru talman! Tack, statsrådet! Jag tycker det låter bra att statsrådet har förtroende för sin sektorsmyndighet i det här fallet.

Jag har ju varit med sedan det här projektet började på 80-talet, och det är faktiskt så att två tredjedelar av fullmäktige är fullkomligt eniga. Det finns nog inget projekt som har processats så länge. Och det har ju inte processats färdigt än – det återkommer så småningom till regeringen i form av överklaganden av detaljplaner, och då får regeringen säga sitt i den frågan. Det är ju en del av den demokratiska processen.

Till Karin Israelsson vill jag säga att jag inte är uppgiven. Jag relaterar bara till fakta. Jag tycker att vi skall strida för att få pengar även till vägar som enligt de samhällsekonomiska kalkyler som görs i dag inte är lönsamma att lägga pengar på. Vi måste lägga även andra kriterier då vi beslutar om vägbyggen. Men det beslut som är fattat om E 12:an är ett objekt, och det som gjordes vid det förra trafikpolitiska beslutet om väginvesteringarna fram till 1998 var en objektslista. Det är inte hela E 4:an och vad som helst på E 4:an som skall byggas ut, utan det är vissa objekt. På samma sätt är det på E 12:an *ett* enda objekt som finns med på objektslistan. Försvinner det från objektslistan är det något annat angeläget projekt någonstans som står i kö, och mig veterligt är det inte något objekt på E 12:an. Men det tycker jag att vi skall strida för tillsammans – att vi får pengar även till upprustning av resten av E 12:an.

Anf. 7 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Jag vill inte gå in och diskutera detaljplaner i detta projekt. Det har jag inte rätt att göra. Men jag vill kommentera att den här typen av projekt grundar sig på samhällsekonomiska analyser. Det är det som är grunden. Sedan kan man lägga till regionalpolitiska skäl. Man kan och skall också lägga till trafiksäkerhetspolitiska skäl och miljöpolitiska skäl. Men man skall veta att det är samhällsekonomin och transportekonomin som ligger i botten.

Ju längre tid det tar innan man kommer i gång med den här typen av byggen, desto svårare är det att hitta någon riktig enighet om hur sträckningarna skall se ut. Man hittar alltid argument för varför det inte går på ett visst ställe. Men det är mycket svårare att hitta argument för en alternativ sträckning som håller. Detta gäller generellt, och det är inte något som är speciellt för Umeå, utan det är på samma sätt över hela landet. Det är naturligt att det är på det sättet.

Vi har ett antal projekt runt om i landet som Vägverket nu arbetar med. Inte minst av arbetsmarknadsskäl är det naturligtvis viktigt att vi använder pengarna så bra och så fort som möjligt. Då är det naturligtvis så att när man är enig om något finns det större chanser att man kan komma i gång med dessa objekt. Vi föreslog i vårpropositionen några sådana projekt som var färdiga.

Det är viktigt att vi faktiskt också får i gång hjulen, dvs. får i gång jobben. Därför måste Vägverket, när projekten är färdiga, överväga var det är bäst att använda pengarna just då.

Anf. 8 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Jag har också stor förståelse för att det tar sin tid och har sina sidor att också finna vägsträckningar och att ju längre tid en process pågår, desto mer komplicerad blir den. Men jag tycker också att vi i riksdagen i många år har talat om hänsyn till natur och miljö, att vi skall skydda åkermark och att vi skall visa stor hänsyn när vi gör förändringar. Att detta har så låg prioritet när det kommer till kritan är kanske inte helt förvånande, men det är litet förunderligt att man sällan tar detta på samma allvar som samhällsekonomin. Inom samhällsekonomin räknar man inte med förluster i ekonomiska termer när man förlorar naturvärden, utan man ser på helt andra underlag när man ser på möjligheterna att få någon sorts ekonomisk vinst när man förstör stora naturområden.

Jag kan förstå att projektet med Höga kusten snart är slutfört och att det där finns en lång rad människor som kräver arbetsinsatser. Men jag tycker att det är fel att man då koncentrerar sig på ett sådant objekt som nu är aktuellt runt Umeå. I stället skulle man sprida det ut över länet där det finns väldigt många vägprojekt, inte av denna storleksordning men som dock skulle kunna ge dessa arbetstillfällen inom Västerbottens län.

Min förhoppning är att Vägverket också skall ha läst detta om miljön och hänsynen till omgivningen och att detta skall leda till att man tänker om i denna planering.

Anf. 9 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Avslutningsvis är jag alldeles övertygad om att Vägverket lyssnar mycket noga på de beslut som fattas i riksdagen och de instrukt-

ioner som regeringen utfärdar på grund av riksdagsbeslut. I fråga om detta känner jag mig alldeles trygg.

Prot. 1996/97:101
13 maj

Överläggningen var härmed avslutad.

*svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 1996/97:264 om taxiverksamheten

Anf. 10 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Sylvia Lindgren har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att den enskilde konsumenten inte skall drabbas av oseriös taxiverksamhet.

Avregleringen av taxiverksamheten den 1 juli 1990 innebar bl.a. ett slopande av den obligatoriska anslutningen till beställningscentraler. Vidare slopades behovsprövning av tillstånd, indelning i trafikområden och kommenderingsplaner. En av staten fastställd maximitaxa skulle inte heller finnas. Samtidigt skärptes kraven vad gäller prövningen av de tillståndssökandes lämplighet och den uppföljande kontrollen av lämpligheten. För ett par år sedan infördes också krav på en särskild taxiförarlegitimation som ett led i arbetet med att komma till rätta med missförhållanden inom taxinäringen.

Den av staten fastställda maximitaxan ersattes med regler innebärande en skyldighet för taxiåkare att låta passageraren före färden få kännedom om vilken taxa som tillämpas. Dessa regler har ytterligare skärpts under det gångna året genom att den som har tillstånd till taxitrafik på ett tydligt sätt skall ange den taxa som han tillämpar. Vägverket, och i vissa fall länsstyrelsen, utfärdar föreskrifter om prisinformationens utformning.

I juni 1996 lade Yrkestrafikutredningen fram sitt betänkande *Ny yrkestrafiklagstiftning* (SOU 1996:93). Utredningen, som sett över hela yrkestrafiklagstiftningen, presenterade ett flertal förslag till regelförändringar, bl.a. för taxitrafik.

Utredningen föreslog bl.a. att bestämmelsen om prisinformation kompletteras med ett krav på att taxan skall vara så beskaffad att kunden skall kunna uppskatta priset för transporten på ett enkelt sätt.

Utredningen föreslog också ökade kapitalkrav för den som har trafik-tillstånd, förändringar av taxameterbestämmelserna, åtgärder som skall underlätta för myndigheterna att utöva tillsyn etc.

I Regeringskansliet utarbetas för närvarande en proposition på grundval av utredningens betänkande. Propositionen kommer att läggas fram för riksdagen senare i år. I propositionen presenteras bl.a. flera åtgärder som regeringen anser effektivt bör motverka den oseriösa taxiverksamheten.

Anf. 11 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Tack, kommunikationsministern, för svaret. Det är bra om vi får en proposition som presenterar flera åtgärder för att motverka den oseriösa taxiverksamheten. Det ser jag fram emot, eftersom det i dag är en verksamhet inom taxinäringen som man måste vidta åtgärder mot.

Vad jag tycker om den avreglering av taxiverksamheten som skedde 1990 vet Ines Uusmann mycket väl, och därför behöver jag inte orda om det här och nu. Men låt mig i stället belysa detta ur en annan synvinkel.

En fungerande marknadsekonomi kännetecknas av en effektiv prisbildning. Priset är marknadens signal om en varas eller en tjänsts attraktionsvärde. Priset står i direkt förhållande till utbud och efterfrågan. En vara eller en tjänst som det finns ett överflöd av tappar alltid i pris oavsett kvalitet. Men en effektiv prisbildning, dvs. spegelbilden av den fungerande marknaden, förutsätter naturligtvis att de olika produkterna eller tjänsterna kan identifieras av kunden.

Hur förhåller det sig då inom taxinäringen? Jo, för att den enskilda kunden på ett rationellt sätt skall kunna välja mellan konkurrerande taxi-företag förutsätter detta att företagen, i detta fall bilarna, klart framträder som urskiljningsbara och klart identifierbara. Men så är taxinäringen långt ifrån i dag. Taxinäringen ses i dag som ett relativt enhälligt begrepp. Det har utnyttjats, och det utnyttjas. Risken för att en och samma kund skall återkomma är mycket liten. Service och pris blir då underordnade faktorer. Det finns inget goodwillvärde att vårda. Ja, det finns helt enkelt inget skäl att bygga upp ett goodwillvärde.

Jag tycker att det förslag som vi har diskuterat mycket och som har framlagts i motioner osv. om att taxibilarna skall tillhöra en beställningscentral – det behöver inte vara en, utan det kan vara flera – är, inte minst i storstäderna, ett sätt att komma till rätta med detta problem. Det kan också göra att man identifierar bilarna.

Själv tog jag häromdagen taxi från Cityterminalen. Det stod Taxi Stockholm på den, så jag tänkte att den kan jag ta. Men jag kunde inte se någon logotyp. I stället stod det bara Taxi Stockholm. Jag gick därför fram till en bil som hade logotyp och frågade: Är det där Taxi Stockholm? Nej, blev svaret, det är en sådan där som bara har en sådan skylt.

Jag är från den här staden och är alltså inte turist. Ändå kan jag inte urskilja de olika bilarna, eftersom det ändras dag för dag. Det är bra att detta ses över, men jag tycker att beställningscentralerna är en viktig del för att komma till rätta med dessa saker. Det här har jag tagit upp både i den här interpellationen och i motioner, så Ines Uusmann, se till att vi får beställningscentraler! Det gäller ju att komma till rätta med taxieländet, inte minst i storstäderna.

Anf. 12 ELISA ABASCAL REYES (mp):

Fru talman! Jag har tidigare skrivit en interpellation till näringsminister Anders Sundström om taxiverksamheten, men med en litet annorlunda inriktning än den som finns här. Jag tog nämligen fasta på den vardag som gäller för många förare och som kan vara ganska komplicerad genom att det är en överetablering på marknaden. Det skapar förstås en ganska smärtsam konkurrenssituation för dem som finns inom branschen.

Med anledning av Sylvia Lindgrens interpellation vill jag ta tillfället i akt och säga att jag tror att konsumentens problem är mycket nära förknippade med näringsidkarens problem. Så länge villkoren inom branschen är väldigt hårda kommer det att uppstå oseriös verksamhet. Jag anknyter här till det som näringsminister Anders Sundström sade om att taxibranschen är en kontantbransch som kanske har de problem som

många kontantbranscher har. Jag vill också peka på att det inte bara är yrkestrafiklagstiftningen som behöver ses över. Hela branschen behöver ses över. Då är kanske förslaget om beställningscentraler intressant.

Nu har regeringen ganska kraftfullt aviserat att man inte stöder någon form av återreglering inom taxibranschen. Men kan man tänka sig någon form av omreglering som är sådan att hänsyn tas även till taxiförarnas situation vad gäller t.ex. överetablering och möjligheter att ta ansvar för vad det faktiskt kostar, i form av arbetsgivaravgifter o.d., att bedriva sådan här verksamhet.

Min konkreta fråga är alltså: Kommer regeringen i den här propositionen – jag förstår att ministern inte kan föregripa dess innehåll – också att ta fasta på helhetssynen här, för näringsidkarens förutsättningar är ju tätt kopplade till konsumentens intressen?

Anf. 13 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Utan att föregripa propositionen kan jag säga att vi kommer att försöka att ta ett slags helhetsgrepp. Det gäller då hela den del av näringen som taxibranschen hör till. Det är alldeles rätt som Elisa Abascal Reyes säger, nämligen att konsumenternas problem i hög grad är kopplade till de problem som de har som kör bilarna. De har gemensamt att de befinner sig i en utsatt situation. Det är klart att det inte är rimligt att man skall behöva köra 250 timmar i månaden för att kunna försörja sig. Jag hörde häromdagen att någon var tvungen att göra det. Det var dock inte i Stockholm.

Jag har också, precis som Sylvia Lindgren påpekade, sett att man försöker göra företagen så lika som möjligt. Självklart finns det en tanke bakom det. Det finns ju några företag som, utan att säkra garantier kanske kan lämnas, av de flesta anses som mer seriösa. Då gäller det att likna dem så mycket som möjligt.

Ett förslag i Yrkestrafikutredningen handlar om att länsstyrelsen skall kunna utfärda regionala/lokala föreskrifter om hur taxifordon skall märkas; detta för att kunden lätt skall kunna konstatera vilket företag taxibilen tillhör. Däremot har utredningen inte velat gå så långt som till ett förslag om återinförande av en obligatorisk anslutning till en beställningscentral. Den delen har egentligen inte beretts i form av en utredning.

Jag tycker ändå att det ligger väldigt mycket i detta med ett antal beställningscentraler, men naturligtvis skall vi inte återgå till situationen: Taxi, var god dröj. Jag har ibland svårt att se några möjligheter att lösa de här problemen om det inte finns beställningscentraler.

I Regeringskansliet arbetar vi med de här frågorna. I dag kan jag inte ge något exakt löfte, men jag tycker att det ligger väldigt mycket i det som både Sylvia Lindgren och Elisa Abascal Reyes för fram om krav på trygghet för kunden och också för den enskilde föraren.

Anf. 14 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! För mig är det viktigt att slå vakt om den seriösa verksamheten och komma bort från den oseriösa taxiverksamhet som, tyvärr, har brett ut sig och som fortsätter att göra det. Kommunikationsministern säger i sitt interpellationssvar att ett led i arbetet med att komma till rätta

med missförhållanden inom taxinäringen var införandet av en taxiförarlegitimation. Jag ser det som *ett* led. Nu gäller det att gå vidare.

En fördel med en modell för beställningscentraler är att centralerna själva både kan och måste ha en internkontroll. I och med att det då finns ett goodwillvärde att vårda kommer fusk och oegentligheter gentemot kunder, anställda och samhälle att beivras i huvudsak inom beställningscentralernas ramar. Centralerna har då möjligheter att ta mycket av den kontroll som i dag belastar polis och länsstyrelse. Samhället kan också avlastas stora kostnader just för övervakning och kontroll. Trafiken blir effektivare. Fusket minskar. Lönsamheten ökar. Branschens anseende, som för mig kanske är allra viktigast, blir äntligen återställt. Att inte kunna känna sig trygg när man åker taxi tycker jag är en oerhört stor samhällsmiss.

Det som diskuterats mycket i utredningar och som nu föreligger är förslag om licensavgifter för att säkra statens inkomster. Det är också ett sätt att beivra den ekonomiska brottsligheten. Också där har jag en vädjan till kommunikationsministern om att hon ser till att en licensavgift kan införas inom taxiverksamheten. Men den skall hamna på ett belopp som motsvarar förväntningarna och som inte blir för lågt i sammanhanget. Återigen: Det handlar om att slå vakt om den seriösa taxiverksamheten.

Anf. 15 ELISA ABASCAL REYES (mp):

Fru talman! Det finns inte särskilt mycket att tillägga, särskilt inte efter det som kommunikationsministern här uttryckt. Jag tycker att det låter positivt att man kommer att titta närmare på förarnas vardag.

Med anledning av det som Sylvia Lindgren gav uttryck för skulle jag vilja säga att det nog är väldigt negativt att från myndighetens sida ha inställningen att man jagar "fuskisarna", att man på något sätt svartmålar en del av branschen och inte ser att det handlar om människor som har en tuff ekonomisk vardag att leva med.

Länsstyrelsen har arbetat väldigt mycket med den ekonomiska brottsligheten inom taxibranschen. Man jagar dem som begår brott utan att hjälpa dem som kanske inte alls vill begå brott, men som lever i en så pass tuff ekonomisk verklighet att de inte klarar verksamheten på ett seriöst sätt. Det är snarare den senare gruppen som man skall hjälpa. Jag tycker att myndighetens roll i en sådan situation är att stötta branschen på ett positivt sätt, inte att jaga och bestraffa.

Anf. 16 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Jag tror att vi kan slå fast att det är ett viktigt samhällsintresse att ha en seriös taxiverksamhet, för den är en viktig del av kollektivtrafiken. Vi måste nog också vara medvetna om att flera åtgärder är nödvändiga. Vi har diskuterat beställningscentraler. Men det finns en mängd saker som måste göras för att det skall gå att komma till rätta med problemen, vilket vi hoppades skulle vara möjligt med de litet mindre steg som tagits i olika omgångar efter avregleringen. Jag tror att tiden är inne för att ta något radikalare grepp.

Det behöver vara en rättvis konkurrens, och en rättvis konkurrens innefattar både att man jagar s.k. fuskisar och att man ger korrekta möjligheter för dem som är seriösa.

Jag avslutar den här debatten med en förhoppning om att vi skall fortsätta att lösa de här problemen gemensamt när vi får propositionen längre fram i vår.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1996/97:101
13 maj

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 1996/97:286 om svensk åkerinäring

Anf. 17 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Sten Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att jämställa svenska åkeriföretags konkurrensmöjligheter med utländska företags.

Genom olika beslut under senare år har EU sökt främja en fri konkurrens mellan åkeriföretag i medlemsstaterna. Jag vill framhålla att det är viktigt att denna konkurrens sker på lika villkor, inte minst med tanke på att cabotaget inom godstrafiken släpps helt fritt inom EU den 1 juli 1998.

Den nuvarande svenska trafikpolitiken bygger på tankar om ett utvecklat kostnadsansvar för alla trafikgrenar. Jag vill emellertid i detta sammanhang framhålla att det enligt min uppfattning inte är möjligt att i framtiden påföra konkurrensutsatta svenska åkeriföretag fordonsskatt som ligger på en sådan nivå att den väsentligt överstiger nivån i konkurrent-länderna.

Sten Andersson nämner, förutom det höga dieselpriiset i Sverige, också att svenska åkare får betala då de kör utomlands, medan utländska åkare slipper detta då de kör i Sverige. Det är riktigt att svenska åkare får betala s.k. vägavgifter när de kör t.ex. på motorvägarna i Tyskland och i Danmark. Jag vill emellertid som svar till Sten Andersson nämna att regeringen ämnar föreslå att vägavgifter införs i Sverige för godsfordon eller fordonskombinationer med en totalvikt över 12 ton. Detta sker efter en dialog med den svenska åkeribranschen.

Arbetet för att ansluta Sverige till det s.k. eurovinjettsystemet pågår. En realistisk bedömning är att efter riksdagens beslut kan avgifter införas i Sverige vid årsskiftet 1997/1998. Inriktningen av det kommande rege-ringsförslaget är att avgifter skall tas ut för utländska fordon som trafikerar vissa delar av det svenska vägnätet. Svenska åkare, som kommer att betala för nyttjandet av hela det allmänna vägnätet, föreslås bli kompen-serade genom en sänkning av fordonsskatten. Jag menar därför att svenska transportörer genom det förslag om införande av vägavgifter som regeringen ämnar lägga fram kan ges konkurrensvillkor som är mer lik-värdiga de som åkare från andra länder har.

Som Sten Andersson också nämner behöver utländska fordon som färdas på svenska vägar inte nödvändigtvis tanka diesel i Sverige. Vägav-gifterna kan därför ses som ett steg i riktning mot lika kostnadsansvar för svenska och utländska transportörer.

Anf. 18 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Tack vare mina kontakter med olika företrädare för åke-ribranschen har jag blivit ombedd att ta upp det här problemet i riksdagen med statsrådet Uusmann. I dag vet vi att ett antal åkeriföretag har flaggat

ut sina bilar och även sin personal. Fler är tyvärr på gång. Det beror på att konkurrensvillkoren inte är jämlika. I det här fallet kan vi inte skylla på EU, som vi brukar göra. Det här beror till stor del på inhemska skatter och skattesatser.

De svenska åkare som t.ex. kör in i Tyskland måste betala en avgift. Tyskar som kommer till Sverige betalar ingen avgift. Tidigare fick man tanka dieseln i Sverige, men i dag, när man har tankar som rymmer 2 000–3 000 liter, gör man inte det. Även de sociala kostnaderna är högre i Sverige än i andra EU-länder. Skillnaden i lön är däremot försumbar.

Jag har noterat att statsrådet har uppmärksammat problemet och föreslår att man skall införa en avgift för utländska åkare som kommer till Sverige. Det är, som statsrådet säger, ett steg i en viss riktning, men enligt företrädare för åkeribranschen är det ett för litet steg. Man bedömer att den här åtgärden, som jag som enskild i och för sig ser som positiv, inte räcker till. Det måste mer till.

Man kan i dag ganska lätt räkna ut hur mycket det kostar att köra tio mil med en tysk, en dansk eller en svensk långträdare. Det är faktiskt ganska stora skillnader, till svenskarnas nackdel. Därför skulle jag vilja fråga statsrådet: Om det skulle visa sig, som man säger från åkerinäringens sida, att det här förslaget inte räcker till, utan att svenska åkeriföretag även framöver kommer att utsättas för en, jag skall inte säga illojal, men mycket svår konkurrens, vilka åtgärder är statsrådet beredd att föreslå fortsättningsvis?

Jag har blivit informerad om att om ingenting händer utöver det som statsrådet föreslår, kommer utflaggningsen att fortsätta. Man kommer också att fortsätta att skriva sina chaufförer i utlandet. Detta är förödande för svensk åkerinäring. I och med att vi är med i EU borde vi kunna konkurrera på lika villkor. Svenska företag skall inte behöva bli utkonkurrerade därför att de är belagda med avgifter som inte drabbar deras konkurrenter.

Anf. 19 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! År 1995 infördes i fem av EU:s medlemsländer det s.k. eurovinjettsystemet. Samtidigt som vi blev medlemmar har vi börjat förhandla om att ingå i det systemet. Det har kanske tagit något längre tid än en del företrädare för åkeribranschen hade räknat med. Men det kan man knappast skylla på svenska byråkrater eller på den svenska näringen. Det har snarare varit en del komplikationer när det gäller de andra eurovinjettländerna.

Nu räknar vi med att vi skall lösa de byråkratiska problemen. Det här systemet kommer att bli konkurrensneutralt för svenska åkare när de kör i Sverige. Det kommer att innebära att utländska åkare får betala när de kör på de stora gränsöverskridande stråken, som är viktiga för exporten.

Det sägs att detta inte skulle räcka till. Jag är säker på att det finns de som anser att det vore bättre om allting var billigare och enklare. Men när vi nu jämför t.ex. dieselpriiser och punktskatter finner vi att de inte alls är exceptionellt höga i vårt land. Vi ligger på fjärde plats bland medlemsländerna. Vi håller oss alltså på den halva som ligger ganska bra till. Jag tycker att vi skall göra det också, därför att transportkostnaderna är något högre i vårt land än de är i vissa andra länder, beroende på att vi har så pass långa avstånd.

Anf. 20 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Jag tycker att det första steget man tar är bra. Men statsrådet säger själv om dieselpriiserna att vi inte är allra sämst i Europa. I och med att vi har våra långa transportavstånd slår varje tioöring eller tjugofemöring per liter dieselolja kraftigare på ett åkeri som finns längre norrut och som skall konkurrera på den europeiska marknaden.

Men, som jag sade tidigare, gäller det inte bara att vi ser till att belägga utländska åkerier med en vägavgift. Jag kan bara referera till åkeribranschen. Det kan vara så att de har fel, men jag misstänker att de är så väl insatta i den här frågan att de faktiskt har ordentligt på fötterna när de argumenterar som de gör. Därför är den fråga som jag ställde i mitt förra inlägg än mer aktuell. Om det visar sig att utflaggningen fortsätter, att en fortsatt dålig konkurrensförmåga för svenska åkeriföretag cementeras, vilka åtgärder kan statsrådet då tänka sig att vidta? Kan hon tänka sig att vidta några åtgärder över huvud taget?

Anf. 21 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Fru talman! Jag måste säga att jag inte riktigt känner igen detta att åkeribranschen skulle redovisa väldigt stora problem. Vi har från departementets sida täta kontakter och en mycket bra dialog med den här branschen, och jag känner faktiskt inte igen den beskrivningen.

Våra långa avstånd och vårt geografiska läge, som gör att transportkostnaderna är av större betydelse för oss än för vissa av våra konkurrentländer, hänger ju inte ihop med frågan om utflaggning eller inte utflaggning. Vilket företag som än kör i Sverige – Tysklandsbaserat eller Sverigebaserat – har ju samma avstånd och samma avståndshandikapp. Den delen har alltså ingen betydelse.

Vi arbetar tillsammans i EU för att harmonisera villkoren i transportbranschen. Andra delar av transportområdet kan vara ganska knepiga, men när det gäller just landtransporterna tycker jag nog att vi har en rätt hyfsad framförhållning vad gäller harmoniseringsarbetet.

Anf. 22 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Nu är det så att man i åkeribranschen säkert kommer att läsa detta debattprotokoll med intresse. Jag som lekman kan då säga att jag kan tänka mig att man har vissa invändningar att göra. Har man ett åkeri som är beläget i t.ex. Sundsvall och trafikerar Europa så är man handikappad av att betala ett högre dieselpriis för de första hundra milerna. Det är ju helt uppenbart.

Men det som statsrådet nu kommer att föreslå är ett steg i rätt riktning, och ingen blir gladare än jag och åkeribranschen om det visar sig att det statsrådet här har informerat riksdagen om är en åtgärd som innebär att svenska åkerier återfår sin konkurrensförmåga. Nu tror de inte själva att det är så, och det är den information som jag har fått. Om statsrådet har fått någon annan information kan vi ju se om något är vem som blev korrekt informerad. Det är ändå tacksamt att statsrådet är medveten om problemet.

Till sist, fru talman, blev ju detta med utflaggning aktualiserat i rätt stora TV-program för några månader sedan, då man visade företag som redan hade flaggat ut och företag som hade planer på att flagga ut. Det får

inte vara så att svenska särbestämmelser skall försämra möjligheten för svenska åkerier att konkurrera på någorlunda lika villkor.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

6 § Svar på interpellation 1996/97:276 om jämställdhetslagstiftningen och Svenska kyrkan

Anf. 23 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Siw Wittgren-Ahl har frågat om jag har för avsikt att verka för att både arbetsmarknadslagar och jämställdhetslagar följs inom Svenska kyrkan.

Bakgrunden till frågan är att kontraktsprosten Christina Odenberg, Åkersberga, har kommit i första förslagsrummet i det nyligen förrättade biskopsvalet i Lunds stift. Detta har framkallat en reaktion från motståndare till kvinnliga präster, inte minst från gruppen Svenska kyrkans fria synod.

Jag kan lämna ett mycket kort och bestämt svar på den ställda frågan: Naturligtvis vill jag verka för att allmän arbetsrättslig lagstiftning, bl.a. jämställdhetslagen (1991:433), följs inom Svenska kyrkan.

Reglerna om jämställdhet mellan kvinnor och män gäller fullt ut inom Svenska kyrkan. Det gäller diskrimineringsförbuden men också reglerna om aktiva jämställdhetsåtgärder, bl.a. skyldigheten att upprätta jämställdhetsplan. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) granskar fortlöpande dessa planer.

Granskningen från JämO tycker jag är särskilt värdefull i nuvarande läge då det finns en oro på sina håll att jämställdhetsarbetet inom Svenska kyrkan kan försvåras i framtiden. Självfallet kommer jämställdhetslagen att gälla i kyrkan även efter det att relationerna med staten fr.o.m. år 2000 har ändrats.

Härutöver vill jag gärna anföra följande.

Frågan om kvinnors behörighet att vara präster i Svenska kyrkan har varit aktuell under större delen av 1900-talet. Fr.o.m. den 1 januari 1959 är både män och kvinnor lika behöriga i detta hänseende. Antalet kvinnliga präster uppgår numera enligt senast tillgängliga statistik till nära 1 100. Det motsvarar omkring 28 % av det totala antalet präster på ca 3 900 (exklusive pensionärerna). Fördelningen av kvinnoprästerna mellan

de olika stiftet är ganska ojämn – det största antalet finns inom Stockholms och Lunds stift.

Sedan många år är kvinnorna fast etablerade som präster i Svenska kyrkan – de blir allt flera, och de har stöd av kyrkans ledning.

1994 års kyrkomöte har slagit fast att det är förenligt med Svenska kyrkans bekännelse att ha en ordning där både kvinnor och män vigs till präster. Vidare har kyrkomötet entydigt slagit fast att det är oförenligt med Svenska kyrkans bekännelse att underkänna giltigheten i en prästs vigning och sakramentsförvaltning på grund av prästens kön. Slutligen har kyrkomötet uttalat att endast de personer som bejakar giltigheten i såväl kvinnors som mäns vigning och sakramentsförvaltning bör få prästvigas i Svenska kyrkan.

Den stora kyrkliga majoriteten – det gäller här både lekfolk och vigda – stöder i dag de kvinnliga prästerna. På de flesta håll inom kyrkan finns det en längtan efter och stora förväntningar på den första kvinnliga biskopen.

Nu har en kvinna inte bara hamnat på valbar plats i ett biskopsval utan dessutom kommit på förstaplatsen. Jag har många gånger givit uttryck för min uppfattning att regeringen bör utse kvinnliga biskopar i Svenska kyrkan. Nu föreligger för första gången de formella förutsättningarna för att en sådan utnämning skall kunna aktualiseras.

Anf. 24 SIW WITTGREN-AHL (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret på min interpellation. För många år sedan när min nu 20-åriga son var sju år ropade han då han tittade på TV: Mamma, mamma, skynda, kom, det är en farbror i TV:n som säger att tanter inte kan bli präster. Han kan inte vara som han skall.

Jag blev glad över min sons reaktion. Helt uppriktigt förstod inte sonen vad farbrorn i TV:n menade. Jag tänkte: Äntligen går jämställdheten med generationer framåt. Rätten för män och kvinnor att välja yrke skall äntligen bli en självklarhet. Men sonen har blivit äldre, och även jag och har tvingats inse att det som är en självklarhet för mig bara är klart för mig. Detta besannades när jag en morgon slog på TV:n och hörde en s.k. kvinnoprästmotståndare uttala att om man utsåg en kvinnlig biskop i Lunds stift skulle kvinnoprästmotståndare inte betrakta den kvinnliga biskopen som andlig ledare. Ej heller skulle de betrakta prästerna som hon vigde som riktiga präster. Inslaget kom flera gånger på nyheterna, vilket gjorde att jag insåg att jag hade hört rätt redan från början.

Det som upprörde mig mest var hotet: Om ni gör så kommer vi att göra så här. Detta är bakgrunden till min interpellation. Jag tvivlar inte på kulturministerns engagemang för jämställdhetsfrågorna inom Svenska kyrkan, och jag är övertygad om att ministern avser att följa jämställdhetsutvecklingen inom Svenska kyrkan.

Mina frågor till ministern är: Förstår ministern min och andras upprördhet avseende de deklarationer som har gjorts av dessa kvinnoprästmotståndare? Anser ministern att det uttalande som kvinnoprästmotståndare gör är förenligt med jämställdhetslagen?

Anf. 25 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Interpellanten! I fetstil såg jag nyligen en rubrik i min lokaltidning Värnamo Nyheter: En kvinna kan aldrig bli en andlig ledare. Den som uttalade sig var Mattias Fjellander från Jönköpings läns fria synod. Artikelns är en lokal uppföljning av det faktum att inte alla delade glädjen över att det äntligen ljusnade för möjligheten att få den första kvinnliga biskopen. Enligt synoden kan en kvinna aldrig bli en andlig ledare, bara administratör. En annan medlem är den tidigare dekanatsordföranden Christer Fjordevik, även en tung kd-politiker och ordförande i Barn- och utbildningsnämnden. Att dekananhängare också är politiker och innehar viktiga poster utanför kyrkan understryker ytterligare hur viktigt det är att biskopsdebatten även lett till denna interpellationsdebatt, även om jag är övertygad om att statsrådet Ulvskog gör vad hon kan.

Det finns all anledning att fråga: Var finns kd i den här debatten? Var står kd i den här frågan? Vad säger kd om t.ex. den mobbning som sker mot kvinnliga präster? Här handlar det verkligen om etik och moral.

Christina Odenberg är moderat, men ändå skrev s-kvinnor hemma generöst och systerligt kravet på en kvinnlig biskop på sin förstamajplakat. Det är ytterligare ett exempel på hur kvinnor stöttar varandra över parti-gränserna i dag. En sak som varit bra med den här debatten är att dekanens medlemmar som legat lågt utåt motvilligt nu tvingats ut i ljuset, och där vill de inte vara. Jag tycker att det är bra att strålkastarna riktas mot dem.

Fru talman! Vill man skildra kvinnokampen och kvinnoförtrycket inom kristenheten hamnar man långt tillbaka i tideräkningen. För mig börjar det redan med Lilith, en stolt självständig kvinna men som i Bibeln bara nämns förbigående i Jesaja, kapitel 34, vers 14. Lilith finns i rabbinisk tradition och nämns t.ex. i Die Sagen der Juden och i Goethes Faust. Men vem har hört om Lilith i en predikan under kvällsandakten eller i konfirmationsundervisningen? Inte jag i alla fall.

Lilith var Adams första, förtalade och av teologerna förträngda hustru. Myterna om Lilith är flera, och en av de berättelser som jag har funnit lyder: Adam och Lilith skapades på samma gång, rygg mot rygg som tvillingar och sprungna ur jorden – ingen revbensvariant här inte! Själv tycker jag att berättelsen om Lilith är både spännande och fascinerande.

Frågan man ställer sig är: Var hade kyrkan stått i dag om man i stället för krav på att lyda och foga sig hade lyft fram att vi kvinnor sedan tidernas begynnelse på jorden ställt krav på jämställdhet? Om så inte hade varit fallet, hur hade berättelsen om Adam och Lilith annars kunnat uppstå så tydligt att den fortfarande kan skymtas i dagens bibel?

Här har kvinnoförtrycket i stället åkt snålskjuts på skapelseberättelsen. Det är dags att lyfta fram Lilith, som kanske påminner mer om dagens kvinnobild och som också tydliggör vilken lång tradition det finns för att använda teologin till att försöka legitimera både den egna personliga kvinnosynen och kvinnoförtrycket i en vidare bemärkelse.

I Apokryferna möter vi också mycket grymhet och våld i en patriarkal värld. Men vi möter också starka kvinnor som redan där vittnade om sin tro.

I Nya testamentet återfinns Maria som födde och fostrade Jesus. Och det var till Marta som Jesus sade: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den

som tror på mig skall leva om han än dör.” Det var ett budskap som hon i sin tur fick föra vidare till sin syster Maria.

I Betania tog Martas syster Maria ett skålpund smörjelse av dyrbar, äkta nardus och smorde den på Jesu fötter med sitt hår. Som så ofta ifrågasattes en kvinnlig gärning av en man. Men Jesus sade: ”Låt henne vara. Må hon fullfölja detta för min begravningsdag.”

Jesus sade även till Maria Magdalena: ”Men gå nu till mina bröder och säg dem att jag far upp till min fader och eder fader, till min Gud och eder Gud.” Maria Magdalena var den första som vittnade om Jesus och den första som Jesus själv utsåg till sin budbärare. Hon var den första prästen, som jag ser det.

Jag förstår inte dem som bygger sitt motstånd mot kvinnopräster på en teologisk syn. Det finns inget stöd för det. Jag vill än en gång rikta mig till ministern och säga att det är dags att visa kvinnoprästmotståndarna på dörren. Det har visat sig att dialogen inte fungerar.

Anf. 26 MARGITTA EDGREN (fp):

Fru talman! 1988 diskuterade jag kvinnoprästfrågan i Göteborg med Bo Holmberg, som då var civilminister. 1995 diskuterade Marita Ulvskog och jag den frågan. Och nu, 1997, måste vi alltså ta upp frågan igen. Nog är vi väl ganska trötta på att detta ifrågasätts. Vi har haft kvinnopräster i snart 40 år, något som kyrkomötet – kyrkans eget styrande organ – har accepterat och stött, och ändå skall kvinnliga präster ifrågasättas.

1988 sade Bo Holmberg att han tyckte att det var förnedrande för Svenska kyrkan och för kvinnorna samtidigt som det var obegripligt för vanligt folk. Jag delar helt Bo Holmbergs uppfattning.

Anledningen till att jag begärde ordet är att jag i tidningen Dagen läste ett reportage som är skrivet av journalisten Eskil Fagerström. Artikelken har rubriken *Kyrklig splittring efter valet av kvinnlig biskop*, och där citeras ärkebiskopen K.G. Hammar och också synodens främste företrädare Dag Sandahl. De ord som Dag Sandahl använder sig av är så främmande och så fjärran från mina förväntningar på en kyrkans ledare. Jag vill därför att de antecknas till riksdagens protokoll.

Ärkebiskopen har alltså uttalat sig litet kritiskt till Sandahls utspel. Då säger Dag Sandahl som enligt journalisten endast har hån till övers för sin chef ärkebiskopen: ”Ha, ha, ha, PR-kupp, skrattar han. K.G. har alltid varit en översittare och en dålig förlorare. Ärligt talat så kan han ta sig någonstans – ja, du vet var. Han äger inte kyrkan.” Det är alltså denne man med detta sätt att uttrycka sig som nu spelar en första fiol på vissa tidningars insändarsidor och som refereras av journalister.

Men min direkta fråga till ministern är: I en framtid då kyrkan skiljs från staten – och vi har förstått att synoden inte ämnar utträda – finns det på något sätt en möjlighet att koppla stödet via skatteuppbördssystemet till att man också följer svensk lag och svensk författning?

Anf. 27 ELISEBEHT MARKSTRÖM (s):

Fru talman! Trots att vi i Sverige under lång tid haft kvinnliga präster har det varit en lång väntan på vår första kvinnliga biskop. När nu en kvinna närmar sig ämbetet, ja, då väljer – som väntat – kvinnoprästmotståndarna att agera.

Prot. 1996/97:101

13 maj

svar på
interpellationer

Med stigande förvåning låter de oss ta del av sådana uttalanden som t.ex.:

- De kommer endast att se den kvinnliga biskopen som en arbetsgivarens representant, inte som en andlig ledare, därför att det kan endast en man vara.
- De kommer inte att se vare sig kvinnor eller män som prästvigts av en kvinna som *riktigt* vigda.
- De funderar på att bilda skuggförsamlingar. De vill utse och viga en egen biskop.

Sådana uttalanden gör förstås att vän av ordning måste ställa sig frågan: Är dessa uttalanden, om de omsätts i praktisk verklighet, förenliga med den ordning som vi vill ha i Svenska kyrkan?

Som kvinna och ledamot av denna riksdag och med den djupaste respekt för alla människors lika värde samt som försvarare av demokratin kommer jag – och säkert många med mig, både kvinnor och män – att nogsamt följa vad som sker den dag som vår första kvinnliga biskop har utsetts.

Förr hotade kvinnoprästmotståndare med att den dag som en kvinnlig biskop utses kommer de att lämna Svenska kyrkan. När nu klockan närmar sig hundra och alla tecken i skyn förutspår att en kvinna inom kort kan komma att utses låter de oss förstå att de kommer att stanna men utan att acceptera den ordning som råder.

Det är viktigt, inte bara för kyrkan, att de regler och ordningar som vi sätter upp verkligen respekteras och följs, annars öppnas dörrarna på vid gavel för egna tolkningar av samhällets regler även i andra sammanhang.

Som föräldrar fostrar vi våra barn till ett jämställt tänkande. Vi ålägger skolan att göra detsamma. Vi försöker på område efter område att riva de hinder som finns för kvinnor att ha samma möjligheter som män på livets alla områden. Det synsättet skall självfallet genomsyra också kyrkans verksamhet.

Jag tycker att kvinnoprästmotståndarnas agerande känns som något av det sista försvaret för ojämställdhetens bevarande.

I det fall en kvinna utses till biskop bör samhället tillförsäkra både henne och efterkommande kvinnor en just behandling. Skulle den första kvinnan bli behandlad på ett odemokratiskt och ojämställt sätt inom den organisation som hon är satt att verka i kan det naturligtvis leda till att också andra duktiga kvinnor väljer att avstå från en sådan karriär. Det är inte en utveckling som någon av oss önskar.

Det är naturligtvis inte förenligt med den ordning som vi har inom Svenska kyrkan att några drar i väg och utser sina egna biskopar eller på annat sätt visar att de inte följer den ordning som vi har valt att ha. Med full respekt för rätten att tänka olika måste ett sådant agerande komma att ske utanför den svenska kyrkan.

Min fråga till statsrådet blir då: Delar statsrådet min åsikt att det finns all anledning att följa utvecklingen framöver för att negativ särbehandling av kvinnor inom biskopsämbetet skall undvikas?

Fru talman! Jag är glad över att den här debatten har tagits upp. Det som är negativt är att det i dag bara är kvinnor här i kammaren som är engagerade i den.

Jämställdhetsfrågor är viktiga och skall drivas på alla plan. Vad som skiljer den här frågan från andra jämställdhetsfrågor är att man i synoden, där man i allra högsta grad är kvinnoprästmotståndare, utnyttjar den teologiska delen i Bibelns budskap för att försvara sitt ställningstagande. Annars upplever också kvinnor i många andra yrken att de diskrimineras, men det är inte så uppenbart som i det här fallet. Detta gör frågan något svårare att diskutera, eftersom teologi många gånger är en trosfråga. Det kan därför vara svårt att pådyvla någon en annan uppfattning.

Det handlar också mycket om en dold diskriminering. Jag har själv venia och har i många år predikat och skött gudstjänstlivet hemma i min lilla församling. Under vissa omständigheter har jag också utsatts för denna diskriminering, även om jag inte har möjlighet att göra sakramentsförvaltningen. Det är svårt att peka på, men man ser ganska tydligt att det förekommer en diskriminering av kvinnor även i andra delar av Svenska kyrkans tjänster.

Det är skönt att vi får en kvinnlig biskop, som kan bana vägen för att också sätta de här frågorna mer på sin spets. Om synoden nu väljer att bilda ett eget trossamfund inom Svenska kyrkan och utser sina egna biskopar och liknande finns det anledning att se till att deras verksamhet inte finns inom Svenska kyrkans ramar.

I Centerns valpolitiska program inför kyrkofullmäktigevalet har vi tagit upp den här frågan, och vi säger att det kyrkliga ämbetet är öppet både för kvinnor och för män. De ämbetsbärare som inte anser sig kunna dela kyrkans värderingar när det gäller tro, lära, bekännelse och ordning, t.ex. i fråga om ämbetet, måste pröva huruvida han eller hon även fortsättningsvis kan utöva sitt ämbete i Svenska kyrkan. Det innebär att vi från Centerns sida tar klar ståndpunkt i den här frågan.

När vi framöver ändrar relationerna mellan staten och Svenska kyrkan och synoden då inte accepterar den situation som kyrkomötet har bestämt, dvs. att både kvinnor och män kan utöva ämbetet och göra det enligt de regler som är fastställda, har man möjlighet att bilda ett eget trossamfund och behöver inte vara kvar inom Svenska kyrkan.

Vad som gör mig besviken är också att en stor andel kvinnor är verkamma i synoden, dvs. att motståndet inte är enbart manligt. Det gör problemet litet mera bekymmersamt. Det är inte bara en mans- och kvinnofråga, utan det är teologin som gör sig gällande när kvinnor också anser att man kan diskriminera andra kvinnor på en teologisk grund.

Det är svårt när människor i Svenska kyrkan inte visar respekt för lagar och regler. Jag tror att det finns med i den besvikelse som vi känner när man från synodens sida agerar på detta sätt, att man är emot de regelsystem som i demokratisk anda har fastställts både i kyrkomöte och i riksdag och att man går emot demokratiskt fattade beslut. Det känns väldigt svårt att försvara kristna människors agerande i just de fallen. Det gör att kritiken blir vassare och hårdare.

Jag har ingen direkt fråga till kyrkoministern, utan jag vill bara hoppas att det här svaret också skall bidra till att man får i gång en diskussion, att man kan hitta ställningstaganden som gör att Christina Odenberg,

när hon förhoppningsvis snart utnämns, kan ha en tjänst som biskop i Lund och slipper de stora bekymmer som en motståndsgrupp innebär.

Anf. 29 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag tycker att det är en ganska trevlig debatt här, även om den manliga representationen är liten. Jag tror att det finns ett väldigt starkt engagemang i den här frågan i denna kammare och naturligtvis också i regeringen, och det är verkligen partiöverskridande.

Jag kan börja med det Karin Israelsson tog upp sist. Detta är komplicerat. Synoden uppstod egentligen just därför att den inte godkände den demokratiska beslutsprocess som fördes in i Svenska kyrkan. Det var egentligen så den började, och sedan har kärnfrågan hela tiden varit detta med de kvinnliga prästerna.

Jag är, precis som Karin Israelsson och de allra flesta av oss, varm anhängare av en folkkyrka. Det skall finnas en salig blandning av människor där, människor som väntar på aha-upplevelsen, som alltså inte upplever sig som troende – i alla fall inte ännu – likväl som människor som har ”fel” åsikter, dvs. avvikande minoritetsuppfattningar. Det är viktigt att vi slår vakt om den folkkyrkan, särskilt när man går in i relationsförändringar, så att vi inte hamnar i något slags trång medlemskyrka eller sektkyrka, utan där det är högt i tak och låga trösklar.

Samtidigt har jag noterat att K.G. Hammar mycket tydligt har markerat detta: Om man däremot viger egna präster eller biskopar inom Svenska kyrkans fria synod kan jag inte se det på annat sätt än att man bildar ett eget samfund. Så säger K.G. Hammar i ett pressmeddelande den 17 april.

Som kyrkominister tycker jag att det verkar vara en mycket rimlig ståndpunkt. Man skall alltså inte utesluta människor ur en folkkyrka. Det är något oförenligt i det. Men samtidigt kan människor själva välja att utesluta sig. På den statliga sidan har vi jämställdhetslagar, men kyrkomötet har ju entydigt slagit fast att det är oförenligt med Svenska kyrkans bekännelse att underkänna kvinnor som präster och i sakramentsförvaltningen på grund av kön. Dessutom har kyrkomöte och biskopsmöte mycket klart uttalat att bara de personer som bejakar den här giltigheten i såväl kvinnors som mäns vigning skall få prästvigas i Svenska kyrkan.

Samtidigt vet vi att det har kommit nya unga manliga präster, som nu redovisar att de är motståndare till kvinnliga präster. Det ligger naturligtvis ett mycket stort ansvar på kyrkan själv, framför allt naturligtvis på biskoparna, för att se till att det inte blir en nyrekrytering som bygger in den här bölden i Svenska kyrkan.

Jag förstår verkligen Siw Wittgren-Ahls upprördhet. Samtidigt vill jag markera detta med folkkyrkan, de gränser man sätter och de möjligheter som folkkyrkan ger och som överväger. Det kanske inte kommer att finnas någon kyrkominister efter att vi har fått den nya relationen mellan Svenska kyrkan och staten, men det är självklart att en regering, vilken politisk färg den än har, kommer att anstränga sig mycket för att se till att jämställdhetslagen efterlevs.

Jag återkommer med fler svar.

Anf. 30 SIW WITTGREN-AHL (s):

Fru talman! Jag har all respekt för att ministern vill ha en folkkyrka. Om man tittar på jämställdhetslagen ser man att enligt den skall både arbetsgivare och arbetstagare samverka för att jämställdhet i arbetslivet skall uppnås. Om vi då stiftar lagar måste de vara tillämpliga även på en folkkyrka. Jag tycker då att det är viktigt att man signalerar att även jämställdhetslagen gäller de här prästerna.

Jag skulle vilja att en signal gick ut på något sätt, att man inte kan acceptera detta. Risken är att alla vi kvinnor i folkkyrkan tar avstånd från den folkkyrka som vi så gärna vill ha.

Anf. 31 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag upprepar: Den enda förkunnare som Jesus själv utsåg att sprida hans budskap var just en kvinna. Det finns alltså inget teologiskt stöd för kvinnoprästmotståndarna.

Men hur är det då med Paulus, som alltid används som tillhygge av kvinnoprästmotståndarna? Ja, han var en människa, med förtjänster och brister som alla andra, men framför allt var han starkt präglad av sin tidsanda och den tid han levde i. Hur hans ord kan sättas före Jesu egna ord och gärningar är för mig obegripligt. Om man ser på Jesu gärningar finner man att han var mycket före sin tid. Han gjorde banbrytande saker. När man läser Bibeln i dag blir man förvånad över att han så tydligt kunde stötta och lyfta upp kvinnor i den tid han levde i.

Om man t.ex. läser Paulus första brev 3 kap. om hur församlingsföreståndare och församlingstjänare bör vara, märks det tydligt att han är vankelmodig. Han har många råd till männen om hur de skall vara och uppföra sig, men inte så många råd till kvinnorna. Men det kan också tolkas så att han inte tyckte att kvinnorna behövde så många råd – de uppförde sig och var nyktra och skötsamma. Men han lyfter ändå fram dem i vers 11, och han tycker att om kvinnor skall ha de här tjänsterna bör de skicka sig värdigt, inte gå omkring med förtal och vara nyktra och trogna i allt. Men han utesluter inte kvinnor i de här tjänsterna – det är viktigt att understryka.

När man för övrigt läser detta känns det som om det är ungefär samma debatt som när vi talade om *main streaming* i texter i dag. Det handlar väldigt mycket om manliga förutsättningar, och sedan lägger man till litet om kvinnor längst ned. Men när man talar utifrån mannens roll menar man egentligen att det skall omsluta kvinnorna också.

Jag vill återupprepa att jag tycker att vi har haft tillräckligt tålamod när det gäller situationen för kvinnorna i församlingarna och de kvinnor som i förtroende vill kunna vända sig till församlingarna och till prästerna. Nu är det dags att sätta ned foten och tala om var dörren ut finns.

Anf. 32 MARGITTA EDGREN (fp):

Fru talman! Jag förstår att jag så småningom kommer att få svar på frågan om staten ämnar stödja synodens verksamhet genom att ändra skatteuppbördssystemet.

En sak som man faktiskt måste lära sig något av är att 22 år efter att kvinnor fick möjlighet och rätt att bli präster tog kyrkomötet bort den särbestämmelse som fanns från början, dvs. detta med samvetsklausul. De

som var präster och enligt sin teologiska uppfattning inte erkände kvinnor som präster när vi i riksdagen fattade beslutet hade ändå en varseltid. Denna varseltid var faktiskt 22 år. 1982 tog kyrkomötet bort särbestämelsen, och därmed förlorade samvetsklausulen aktualitet. Men trots detta har unga män som har denna uppfattning utbildats till präster. Hur har det gått till? Hur gör vi för att män som har denna syn på ämbetet inte även fortsättningsvis kommer att accepteras av kyrkan?

Anf. 33 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Det är intressant att lyssna till Carinas bibelstudier. Jag tror inte alls att vi behöver mer preparation, utan vi är helt överens med Carina om att detta är sanningen. Därför kan vi stå så fasta vid våra krav här i dag, att det också skall vara möjligt för kvinnor att utöva sitt ämbete i den svenska kyrkan.

Det är naturligtvis viktigt att vi även fortsättningsvis hävdar den öppna folkkyrkans existens. Men det innebär ju inte att man skall frånga jämställdhetslagar och annat, utan det gäller ju att jag som sökare skall kunna komma till kyrkan med de behov som jag har i andliga frågor. Där skall jag få finnas med utan att bli ansluten till något samfund. Det är detta som är så fint med den öppna folkkyrkan.

Jag tror också möjligtvis att man efter relationsförändringarna kan se möjligheter. Det är de små församlingarna som skall utgöra beslutsnivåerna, om det nu går som vi i Centerpartiet tänker oss. De skall också kunna reglera detta på ett annat sätt än i dag då det är domkapitlet som tillsätter prästtjänster och liknande, även om de små församlingarna i dag delvis har möjligheter att påverka tillsättningen av prästtjänsterna. Man kan ju också göra det möjligt för lokalt anställda präster att påverka på ett helt annat sätt än de kan i dag, därför att det då finns folkopinioner mot människor som inte kan ställa upp på de krav som Svenska kyrkan ställer på jämställdheten.

När det gäller uppbördsystemet är det ju möjligt för synoden att använda sig av kyrkoavgift om man bildar ett eget trossamfund. I övrigt tror jag att det är väldigt svårt att förändra uppbördssystemet. Eftersom avgiften skall täcka annat än prästlöner tror jag inte att det är möjligt. Men detta är något som kanske ger sig under utredningens gång.

Jag tror också att det är väldigt viktigt för kvinnliga präster att ha det stöd från riksdagen som vi alla deltagande kvinnor i denna debatt har givit dem och att vi bevakar detta på ett väldigt aktivt sätt.

Anf. 34 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag kommer att fortsätta att göra väldigt tydliga markeringar om att jämställdhetslagen gäller för Svenska kyrkan. Detta är helt oberoende av vilken relation Svenska kyrkan har till staten.

Att JämO agerar väldigt aktivt i förhållande till Svenska kyrkan just nu finns det flera exempel på. Man har granskat jämställdhetsplaner i två områden i Sverige. Man har också agerat i aktuella utnämningsfrågor, t.ex. det som nu diskuteras i Hedvig Eleonora församling här i Stockholm, där kyrkorådet har föreslagit en kvinnoprästmotståndare att uppbära en kyrkoherdetjänst. JämO engagerar sig i frågan. Hon har synpunkter på detta, invändningar mot det och hon menar just att man bygger

in ett problem som kan få konsekvenser. Jag skall inte blanda mig i detta enskilda fall, för det är jag förhindrad att göra. Men jag tror att JämO, tillsammans med regeringen, riksdagen och de lagar som finns, kan spela en väldigt stor roll. Samtidigt är det så, särskilt när vi går in i den nya relationen, att mycket också hänger på kyrkomötet och på biskoparna. Här vill jag ändå passa på att göra ett litet propagandautspel och säga, precis som Carina Hägg sade, att det är bra att kvinnoprästmotståndarna tvingas ut i ljuset.

Det intressanta är att det faktiskt är kyrkofullmäktigeval tredje söndagen i september i år. Det är valår i år. Det är oerhört viktigt att vi, sett från mina utgångspunkter, ser till att kvinnoprästmotståndarna inte får ett större inflytande som ett resultat av detta val. Det kräver att våra partier engagerar sig mycket hårt i detta kyrkofullmäktigeval och inte behandlar det som ett andra klassens oviktigt val. De som väljs nu i höst skall nämligen sitta över relationsförändringen också. De skall sitta i fyra år, fram till år 2001. De kommer att bli mycket viktiga personer.

Jag vill som en sakupplysning nämna att det är väldigt många, både kvinnor och män, som har lämnat Svenska kyrkan i vredesmod över just kvinnoprästfrågan. Om man före den 5 augusti i år är registrerad som tillhörig Svenska kyrkan, har man rätt att delta i valet tredje söndagen i september. Om man får vara så propagandistisk i en kammare, vill jag gärna vara det och tala om att man alltså kan gå med i Svenska kyrkan igen för att vara med och påverka, för det är just dessa demokratiska församlingar som kommer att betyda väldigt mycket för vad som händer med kvinnoprästmotståndarna. Jag tror trots allt att de egentligen är ganska få. Om de möter en stark demokratisk motkraft, tror jag inte att de kommer att kunna vrida utvecklingen bakåt igen.

Anf. 35 ELISEBEHT MARKSTRÖM (s):

Fru talman! Även om statsrådet inte direkt svarade på min fråga, förstår jag ändå av vad som har sagts att statsrådet delar min åsikt att det finns anledning att ordentligt följa utvecklingen när det gäller tillsättandet av en kvinnlig biskop till hösten.

Jag tänkte passa på tillfället att redogöra för en liten del av en artikel som jag fick ögonen på. Enligt en undersökning av Svenska kyrkans tidning är det 17 % av prästerna under 42 år som inte har godkänt kvinnliga präster. Dessa präster kan ju verka under väldigt många år till och är relativt nyligen vigda till präster. Jag ser det som mycket allvarligt och hoppas förstås på en process framöver som gör att vi slipper den här typen av diskussion.

Vi här i riksdagen liksom kvinnoorganisationerna men också väldigt många upprörda män runt om i landet kommer naturligtvis att mycket, mycket nogsamt följa vad som nu sker. Vi kommer att ge vår första kvinnliga biskop det absoluta stöd som vi inser att hon behöver, så att inte en kvinnlig biskop endast blir en parentes i svensk historia utan något bestående.

Anf. 36 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Om det nu skulle bli så att vi utser en kvinnlig biskop inom kort, tror jag också att hon kommer att behöva starkt stöd.

Prot. 1996/97:101

13 maj

svar på
interpellationer

Sedan vill jag säga att jag är optimistisk. Vi har under den tid då jag har varit kyrkominister ändå lyckats att fördubbla antalet kvinnliga domprostar. I stället för en har vi nu två domprostar. En av dem är dessutom domprost i ärkestiftet, vilket är en viktig markering.

Dessutom kommer fler biskopar att lämna plats under den valperiod då jag kommer att vara kyrkominister. Jag siktar högt. Jag hoppas på att det skall dyka upp tillfällen att utse fler än en kvinnlig biskop under denna valperiod. Jag tror ändå att det är den vägen man måste gå. De blir fler, och de blir inte så ensamma. De har ett stöd, och de har dessutom en ledning inom Svenska kyrkan och kyrkofullmäktigepolitiker som stöttar dem.

Jag läste också enkäten i Kyrkans Tidning. Den är dyster, men det är klart att det vilar ett väldigt stort ansvar på dem som väljer att viga kvinnoprästmotståndare till präster. Jag har gott hopp om att det kommer att ske en mycket hårdare prövning framöver. Det är de indikationer jag har.

Margitta Edgren frågade om man kan koppla den hjälp som staten skall ge med skatteuppbörden till jämställdhetsaspekterna. Det tror jag blir väldigt svårt. Att ta ut en kyrkoavgift är en rent inomkyrklig angelägenhet. Staten kan bistå med den rent tekniska hjälpen. Jag bedömer det som omöjligt att göra en sådan koppling i den nya relationen. Det blir den inomkyrkliga processen som kommer att vara avgörande.

Till sist vill jag säga att jag helt delar Elisebeht Markströms uppfattning. Riksdag och regering och kyrka – både lekmän och vigda – måste gemensamt följa utvecklingen mycket noga.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1996/97:KU18, KU19 och KU27
Finansutskottets betänkanden 1996/97:FiU16 och FiU24–FiU26
Skatteutskottets betänkanden 1996/97:SkU18 och SkU25
Justitieutskottets betänkanden 1996/97:JuU16–JuU19
Lagutskottets betänkande 1996/97:LU18
Utrikesutskottets betänkanden 1996/97:UU8 och UU14
Försvarsutskottets betänkanden 1996/97:FöU5 och FöU6
Utbildningsutskottets betänkanden 1996/97:UbU9–UbU12
Trafikutskottets betänkanden 1996/97:TU5 och TU8
Näringsutskottets betänkande 1996/97:NU13

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 1996/97:100 Ett nytt system för skattebetalningar, m.m.
1996/97:Sk48 av Bo Lundgren m.fl. (m)

1996/97:Sk49 av Ronny Korsberg m.fl. (mp)
1996/97:Sk50 av Isa Halvarsson och Karin Pilsäter (fp)
1996/97:Sk51 av Sten Svensson m.fl. (m)
1996/97:Sk52 av Per Rosengren m.fl. (v)
1996/97:Sk53 av Michael Stjernström m.fl. (kd)
1996/97:Sk54 av Michael Stjernström m.fl. (kd)
1996/97:Sk55 av Stig Rindborg (m)

Prot. 1996/97:101
13 maj

med anledning av prop. 1996/97:119 Självförvaltning
1996/97:Sk56 av Ronny Korsberg m.fl. (mp)
1996/97:Sk57 av Sten Andersson (m)

med anledning av prop. 1996/97:150 1997 års ekonomiska vårproposition
1996/97:Fi44 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

med anledning av förs. 1996/97:RR10 Riksdagens revisorers förslag
angående undanträngningseffekter
1996/97:A50 av Dan Ericsson m.fl. (kd)
1996/97:A51 av Hans Andersson och Ingrid Burman (v)

Socialutskottets betänkande
1996/97:SoU16 Metodutveckling, forskning och utbildning i arbetet för
barn som utsatts för sexuella övergrepp

Kulturutskottets betänkanden
1996/97:KrU9 Vissa folkbildningsfrågor
1996/97:KrU11 Vissa slotsfrågor
1996/97:KrU12 Uppdragsarkeologi m.m.

Jordbruksutskottets betänkande
1996/97:JoU16 Strålskydd och kärnsäkerhet

Bostadsutskottets betänkande
1996/97:BoU13 Länsindelningen i Västsverige m.m.

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 13 maj

1996/97:303 av *Eva Zetterberg* (v) till utrikesministern
Fredsprocessen Israel – Palestina
1996/97:304 av *Ola Karlsson* (m) till näringsministern
Privata företags möjlighet att konkurrera med offentlig verksamhet

1996/97:305 av *Per Westerberg* (m) till näringsministern
Näringsklimatet

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 maj.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 13 maj

1996/97:518 av *Elisa Abascal Reyes* (mp) till statsrådet Pierre Schori
Medicinskt bistånd till Kuba

1996/97:519 av *Lennart Fremling* (fp) till näringsministern
Miljökonsekvensbeskrivning för avvecklingen av kärnkraften

1996/97:520 av *Lennart Fremling* (fp) till miljöministern
Utsläpp från danska anläggningar

1996/97:521 av *Cinnika Beiming* (s) till statsrådet Leif Blomberg
Svenskt medborgarskap

1996/97:522 av *Sigrid Bolkéus* (s) till justitieministern
Kritik mot häkten

1996/97:523 av *Jan Backman* (m) till arbetsmarknadsministern
Strejkrätten

1996/97:524 av *Marie Engström* (v) till försvarsministern
Översvämningarna i Värmland

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 maj.

11 § Kammaren åtskildes kl. 18.42.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 15.53 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Svar på interpellation 1996/97:261 om trafiksituationen i Umeå	3
Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	3
Anf. 2 KARIN ISRAELSSON (c)	4
Anf. 3 ULLA LÖFGREN (m)	5
Anf. 4 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	6
Anf. 5 KARIN ISRAELSSON (c)	6
Anf. 6 ULLA LÖFGREN (m)	7
Anf. 7 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	8
Anf. 8 KARIN ISRAELSSON (c)	8
Anf. 9 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	8
4 § Svar på interpellation 1996/97:264 om taxiverksamheten	9
Anf. 10 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	9
Anf. 11 SYLVIA LINDGREN (s)	9
Anf. 12 ELISA ABASCAL REYES (mp)	10
Anf. 13 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	11
Anf. 14 SYLVIA LINDGREN (s)	11
Anf. 15 ELISA ABASCAL REYES (mp)	12
Anf. 16 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	12
5 § Svar på interpellation 1996/97:286 om svensk åkerinäring	13
Anf. 17 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	13
Anf. 18 STEN ANDERSSON (m)	13
Anf. 19 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	14
Anf. 20 STEN ANDERSSON (m)	15
Anf. 21 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	15
Anf. 22 STEN ANDERSSON (m)	15
Ajournering.....	16
Återupptagna förhandlingar	16
6 § Svar på interpellation 1996/97:276 om jämställdhetslagstiftningen och Svenska kyrkan	16
Anf. 23 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	16
Anf. 24 SIW WITTGREN-AHL (s)	17
Anf. 25 CARINA HÄGG (s)	18
Anf. 26 MARGITTA EDGREN (fp).....	19
Anf. 27 ELISEBEHT MARKSTRÖM (s).....	19
Anf. 28 KARIN ISRAELSSON (c)	21
Anf. 29 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	22
Anf. 30 SIW WITTGREN-AHL (s)	23
Anf. 31 CARINA HÄGG (s)	23
Anf. 32 MARGITTA EDGREN (fp).....	23
Anf. 33 KARIN ISRAELSSON (c)	24
Anf. 34 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	24
Anf. 35 ELISEBEHT MARKSTRÖM (s)	25

Anf. 36 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	25
7 § Förnyad bordläggning	26
8 § Bordläggning.....	26
9 § Anmälan om interpellationer.....	27
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	28
11 § Kammaren åtskildes kl. 18.42.	28

Gotab, Stockholm 1997